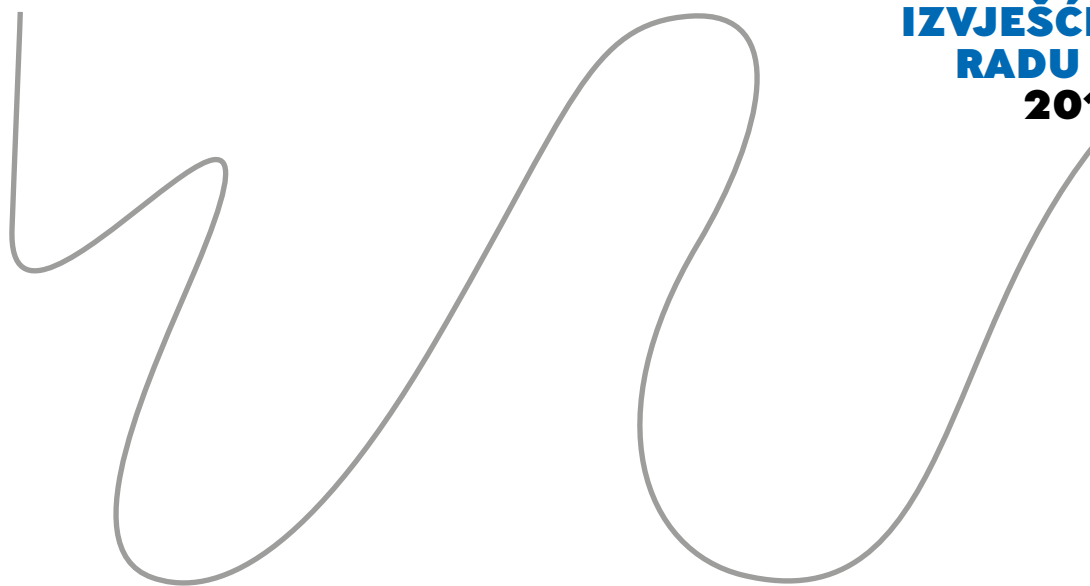

PRILIKA JE ISPORUČENA

**IZVJEŠĆE O
RADU ZA
2018.**

**Europska
investicijska
banka**

Banka EU ★ ★ ★ ★ ★

IZVJEŠĆE O RADU ZA 2018.

PRILIKA JE ISPORUČENA

**Europska
investicijska
banka**

Banka EU

Izvješće o radu Europske investicijske banke za 2018.

© Europska investicijska banka, 2019.

Sva prava zadržana.

Svi upiti o pravima i dopuštenjima šalju se na adresu publications@eib.org

EIB se zahvaljuje sljedećim nositeljima projekata i dobavljačima što su mu za potrebe ovog izvješća ustupili svoje fotografije:

©EIB, RIMAC Sva prava zadržana.

Odobrenje za reproduciranje ili korištenje tih fotografija mora se zatražiti izravno od nositelja autorskog prava.

Želite li doznati više o radu EIB-a, posjetite naše mrežne stranice na adresi www.eib.org.

Možete se obratiti i našoj informativnoj službi na adresu info@eib.org. Predbilježite se na naš e-bilten na adresi www.eib.org/sign-up

Izdavač: Europska investicijska banka.

Uredništvo: Urednički tim EIB-a

Grafičko oblikovanje: Grafički tim EIB-a

Tiskano na FSC-papiru. Korice: Soporset Premium Offset, FSC Mix. Knjižni blok: Munken Polar, FSC Mix

OD ČEGA SE SASTOJI OVO IZVJEŠĆE?

Europska investicijska banka najveća je multilateralna financijska institucija na svijetu. Želite li doznati što to znači kad je riječ o obujmu kreditiranja, možete pročitati **GLAVNE NAGLASKE IZ 2018.** i podatke o **GRUPACIJI EIB U VAŠOJ ZEMLJI.** Pridodate li tome **UVODNU RIJEČ PREDSJEDNIKA,** gdje g. Werner Hoyer govori o strategiji i razmišljanju na kojemu je počivao rad EIB-a u 2018. godini, dobit ćete jasnu sliku o dubokom tragu što ga ostavlja Banka i načelima kojima se pritom rukovodi.

No nije sve u veličini. Zato smo ovo izvješće i sastavili na način da sadrži tri poglavlja koja se bave ključnim vidovima naših ciljeva, a to su **RADNA MJESTA I RAST, ODRŽIVOST i RAVNOPRAVNOST SPOLOVA.** U poglavlju o radnim mjestima, kao i u onom o održivosti, priča kreće od izvora sredstava, a u oba slučaja to je pojedinac koji uplaćuje doprinose za mirovinsko osiguranje, nakon čega nas vodi do velikog zapleta s izdavanjem obveznica i odobravanjem kredita, da bi završila raspletom kod krajnjeg korisnika. Tamo ćete upoznati mladu Hrvaticu čije je radno mjesto inženjerke otvoreno upravo zahvaljujući tom složenom mehanizmu, kao i nevjerojatnu Senegalku koja je postala predvodnicom na području mikrofinanciranja i u svojoj zemlji dovela do ključnih promjena na terenu. U dijelu posvećenom ravnopravnosti spolova, pronaći ćete niz projekata od kojih svaki doprinosi sigurnosti ili napredovanju žena zahvaljujući poslovima EIB-a od Indije do Irske.

U pozadini svega toga naša je želja da vas upoznamo s održivim pristupom EIB-a kad je riječ o stvaranju prilika za građane EU-a i stanovnike zemalja u razvoju. To je priča o svemu što smo nakanili učiniti i učinili u 2018. godini. A osvrnemo li se na minulu godinu, sa sigurnošću i ponosom možemo ustvrditi: **PRILIKA JE ISPORUČENA.**

SADRŽAJ

6	UVODNA RIJEČ	
8	GLAVNI NAGLASCI IZ 2018.	
10	GRUPACIJA EIB U VAŠOJ ZEMLJI	
12	OBVEZNICE KOJE NAS POVEZUJU	RADNA MJESTA I RAST
14	UČITELJ S GLOBALNIM DOMETOM	
15	„ZELEMBACI“ ZA ZELENA ULAGANJA	
16	FINANCIRANJE BANKE EU-A	
18	JE LI TO PTICA? JE LI ZRAKOPLOV? NE, TO JE PODUZETNIČKI DUG!	
19	CILJ JE ISPUNJEN	
20	GDJE SE KUPUJU INOVACIJE?	
22	ŠTO JE BILO PRIJE – KOKOŠ ILI BATERIJA?	
23	NAJBRŽI ELEKTRIČNI AUTOMOBIL NA SVIJETU, DA NE SPOMINJEMO INVALIDSKA KOLICA!	
24	ČIŠĆENJE JADRANA I AUTOINDUSTRIJE	
26	DUG I ŽURAN PUT	ODRŽIVOST
28	KAD ODRASTATE NA POSEBNOM MJESTU	
29	DUŽNI SMO STATI U ZAŠTITU BUDUĆNOSTI	
30	NOVE OBVEZNICE ZA ODRŽIVU BUDUĆNOST	
32	BOLJA ODVODNJA, ZDRAVIJA DJECA	
33	ODRŽIVOST NA DUGI ROK	
34	AKTIVISTICA OD NAJRANIJIH DANA	
35	MIKROKREDITNA ZAKLADA KOJA LJUDE IZVLAČI IZ SIROMAŠTVA	
36	SAMO PROBAJTE OKRENUTI LEĐA POLOVICI NAŠEGA PLANETA!	RAVNOPRAVNOST SPOLOVA
38	DEZENI ZA BUDUĆNOST	
39	ŽENSKA ENERGIJA (IZ OBNOVLJIVIH IZVORA)	
40	MIKROKREDITI S MAKROUČINKOM	
41	PREDVODNICE U PODRUČJU UMJETNE INTELIGENCIJE I ZDRAVLJA	
42	ŠTO NAM PREDSTOJI?	

UVODNA RIJEČ

U šezdesetoj godini svojega rada, Europska investicijska banka uplovila je u vode u kojima se osjećala potreba za snažnom europskom podrškom i svjetionicima stabilnosti. Europske vrijednosti i multilateralizam našli su se pod paljbom uskogrudnog nacionalizma. Istodobno, Banka je morala odgovoriti na promjenu gospodarskih prilika, daljnji pad europske konkurentnosti i pomanjkanje sredstava za ulaganja u inovacije.

Ponosim se time što je Grupacija EIB spretno prebrodila sve te ugroze i na sve izazove odgovorila sa spremnošću kakva se rijetko povezuje s velikim, ranjivim institucijama. U ovom izvješću potanko se opisuje trag što ga je EIB tijekom godine ostavio u ključnim područjima gdje se u ovim vremenima javljaju otvorena pitanja, kao što su konkurentnost, radna mjesta, ravnopravnost spolova i održivost. Pronašli smo nove partnere, potražili nove klijente i istražili nove zamisli. Radili smo pod stalnim pritiskom što su ga stvarala vanjska zbivanja, poput izlaska Velike Britanije iz EU-a i posljedične nužnosti da popunimo prazninu u svom obveznom kapitalu. EIB je iz minule godine izišao jači no ikad i ostvario nova ulaganja koja će u predstojećim desetljećima otvoriti radna mjesta i osigurati održiv rast. Nastavljamo s ulaganjem u budućnost Europe.

Radna mjesta i rast krovni su ciljevi Plana ulaganja za Europu, a EIB je u 2018. godini nadmašio ciljeve koje si je postavio u odnosu na oba stupa Plana za koje je kao banka EU-a odgovoran. Tri godine prije zadanoga roka, Europski fond za strateška ulaganja (EFSU) ostvario je svoj cilj od 315 milijarda eura mobiliziranih ulaganja. To je ostvario uz održavanje regionalne ravnoteže na cijelome prostoru EU-a. Najdublji izravni trag ostavio je upravo u zemljama najpogođenijim financijskom krizom. Kako pokazuju naša istraživanja, EFSU ostvaruje golem dugoročni učinak u kohezijskim regijama, gdje jača konkurentnost i potiče budući gospodarski rast.

EFSU je umanjio rizičnost ulaganja i olakšao privatno financiranje. Naime, Europska komisija dala je jamstvo koje je Grupaciji EIB omogućilo da vlastita sredstva iskoristi za odobravanje zajmova za projekte rizičnije od onih koje bi inače financirala te da privuče ulagače iz privatnog sektora. EFSU se usredotočio na inovativne sektore i malo poduzetništvo, gdje je potreba za njegovom potporom bila najizraženija. (Napominjem da ovdje govorim o ostvarenjima što ih je u sklopu EFSU-a postigla čitava Grupacija EIB jer se Europski investicijski fond pokazao kao moćna poluga u potpori ključnom sektoru malog i srednjeg poduzetništva pod okriljem Plana ulaganja za Europu.) Kako napredujemo prema svom narednom cilju od 500 milijarda eura mobiliziranih ulaganja do 2020. godine, EFSU će nastaviti s radom u sektorima i regijama u kojima je to najpotrebnije.

Dugi stup Plana ulaganja, a riječ je o savjetodavnim uslugama, u 2018. je godini dao još veći i nikada presudniji doprinos budućem rastu i inovacijama u Europi. Savjetodavne usluge pružene su kroz 528 novih angažmana za potrebe projekata kojima se podupiru ulaganja čija se vrijednost procjenjuje na 45 milijarda eura. Dakako, za ovo područje rada Banke presudan je rani stadij u kojem se savjetodavnim uslugama prenose stručna znanja i iskustvo, pripomaže se iskoraku inovativnih projekata iz faze planiranja i provodi ih se u djelo.

Da bi sve to ostvarila, Grupacija EIB doživjela je promjene. Mada je krajnja korist koju EFSU donosi građanima EU-a najvažnija, ponosan sam što su se naši bankari, pravnici, ekonomisti, upravitelji rizicima i inženjeri u svom radu tako uspješno prilagodili tom novom izazovu. Banka je naglasak prebacila na manja, inovativna

“ Europska investicijska banka je iz minule godine izišla jača no ikad i ostvarila nova ulaganja koja će u predstojećim desetljećima otvoriti radna mjesta i osigurati održiv rast. ”

poduzeća i startup tvrtke kojima su sredstva zaista potrebna. Taj sektor nudi velike mogućnosti za porast broja radnih mjesta i veoma je dragocjen u osiguravanju globalne konkurentnosti Europe. U svom radu više smo težili dodatnosti negoli obujmu, zbog čega se i u svakom poglavlju ovog izvješća govori o pojedinačnim korisnicima naših projekata.

To je za posljedicu imalo povećanje broja novih klijenata i smanjenje veličine prosječnog kredita za 14 %, a samim time i veće izazove za osoblje EIB-a u pogledu dubinskog snimanja, pravne analize i izvješćivanja. Svoj poslovni model i dalje ćemo prilagođavati ne bismo li odgovorili na uvijek nove potrebe gospodarstva EU-a. Očekujemo da ćemo u 2019. godini polovicu svih ugovora potpisati s novim klijentima, od čega će se čak 80 % odnositi na nove proizvode i inicijative u rizičnijem području poslovanja.

Grupacija EIB neprestano jača svoje procese i svoja ostvarenja ne bi li izdržala gospodarske i političke udarce. Ona je primjer istinski djelotvorne multilateralne suradnje u područjima od klimatskih promjena do migracija. Šezdeseta obljetnica Banke poslužila je kao dobrodošao podsjetnik na trag što ga svojim radom već desetljećima ostavljamo na živote građana EU-a. Još jednom potvrđujemo svoju opredijeljenost za ulaganje u budućnost Europe i izgradnju naprednog i održivog puta za rast na dobrobit građana EU-a.

Werner Hoyer

GLAVNI NAGLASCI IZ 2018.¹

OSTVARENJA GRUPACIJE EIB

FINANCIRANJE SREDSTVIMA EUROPSKE INVESTICIJSKE BANKE (EIB)	ugovoreno 55,63 mlrd. EUR
FINANCIRANJE SREDSTVIMA EUROPSKOG INVESTICIJSKOG FONDA (EIF)	ugovoreno 10,06 mlrd. EUR
FINANCIRANJE SREDSTVIMA GRUPACIJE EIB ²	64,19 mlrd. EUR
BROJ UGOVORENIH PROJEKATA	854
UKUPNA POTPOMOGNUTA ULAGANJA (OKVIRNO)	oko 230 mlrd. EUR
UKUPNO ZADUŽENJE EIB-a	60 mlrd. EUR

PRIORITETNA PODRUČJA

MSP I SREDNJE KAPITALIZIRANA PODUZEĆA (SKP)	23,27 mlrd. EUR
INOVACIJE	13,52 mlrd. EUR
INFRASTRUKTURA	12,25 mlrd. EUR
OKOLIŠ	15,15 mlrd. EUR
KLIMA (EIB)	>29 % ukupnih sredstava
GOSPODARSKA I SOCIJALNA KOHEZIJA I KONVERGENCIJA (EIB, EUROPA)	31,8 % ukupnih sredstava

PLAN ULAGANJA ZA EUROPU³

ODOBRENO FINANCIRANJE SREDSTVIMA EFSU-a	70,4 mlrd. EUR
BROJ ODOBRENIH PROJEKATA	1.031
UKUPNA ULAGANJA VEZANA UZ EFSU	375,5 mlrd. EUR
% CILJA OD 500 MLRD. EUR	75 %
UKUPNA UGOVORENA ULAGANJA EFSU-a (EIB)	39,1 mlrd. EUR
UKUPNA UGOVORENA ULAGANJA EFSU-a (EIF)	14,6 mlrd. EUR
UKUPNO FINANCIRANJE SREDSTVIMA GRUPACIJE EIB UGOVORENO POD OKRILJEM EFSU-a	53,7 mlrd. EUR

¹ Svi su iznosi nerevidirani i privremeni. Svi iznosi odnose se na Grupaciju EIB osim ako nije drukčije naznačeno.

² U iznos ukupnog financiranja sredstvima Grupacije EIB nije uračunato manje preklapanje uslijed zajedničkih angažmana EIB-a i EIF-a.

³ Iznosi se odnose na razdoblje od početka provedbe Plana ulaganja za Europu do prosinca 2018. godine.

UČINAK RADA GRUPACIJE EIB⁴

UKUPNA ULAGANJA POTPOMOGNUTA U 2017.	232 mlrd. EUR
NOVA RADNA MJESTA OTVORENA DO 2021.	1,2 milijuna
UČINAK NA BDP EU-a DO 2021.	+ 1,1 %
NOVA RADNA MJESTA OTVORENA DO 2036.	650.000
UČINAK NA BDP EU-a DO 2036.	+ 0,7 %

DALJNJA RAŠČLAMBA⁵

BROJ POTPOMOGNUTIH MSP-a/SKP-a	374.000
BROJ RADNIH MJESTA OČUVANIH U MSP-ima/SKP-ima⁶	5 milijuna
KAPACITETI ZA PROIZVODNJU ELEKTRIČNE ENERGIJE	15.228 MW, 86,1 % iz obnovljivih izvora
IZGRAĐENI/UNAPRIJEĐENI ELEKTROENERGETSKI VODOVI	26.037 km
KUĆANSTVA KOJA SE MOGU OPSKRBITI ELEKTRIČNOM ENERGIJOM	34,3 milijuna
DIGITALNI PRIKLJUČCI VRLO VELIKE BRZINE, NOVI I POBOLJŠANI	29 milijuna
BROJ STANOVNIKA SA ZDRAVSTVENO ISPRAVNIJOM VODOM ZA PIĆE	20 milijuna
BROJ STANOVNIKA S POBOLJŠANIM SUSTAVOM ODVODNJE	10 milijuna
BROJ STANOVNIKA IZLOŽENIH SMANJENOJ OPASNOSTI OD POPLAVA	1,7 milijuna
BROJ DODATNIH PUTNIKA U PRIJEVOZU FINANCIRANOM SREDSTVIMA EIB-a	290 milijuna
BROJ STANOVNIKA KOJI DOBIVAJU BOLJE ZDRAVSTVENE USLUGE	27,3 milijuna
NOVI KAPACITETI ZA OBRADU OTPADA (TONA/GODIŠNJE)	3,9 milijuna
POLJOPRIVREDNO ILI ŠUMSKO ZEMLJIŠTE POD POBOLJŠANIM GOSPODARENJEM	1,45 milijuna hektara

⁴ Temelji se na ekonomskom modelu koji su zajednički razvili Odjel za ekonomske analize EIB-a i Zajednički istraživački centar Europske komisije; podaci za projekte na prostoru EU-a.

⁵ Brojke se odnose na očekivane ishode novih financiranih projekata po prvi puta ugovoreni u 2018. godini, a temelje se na trenutačno dostupnim podacima; za EIB, osim ako nije drukčije naznačeno.

⁶ Broj radnih mjesta očuvanih u MSP-ima odnosi se na broj zaposlenih u MSP-ima/SKP-ima koji su dobili sredstva EIB-a u 2018. i broj zaposlenih u MSP-ima koji su dobili sredstva EIF-a od listopada 2017. do rujna 2018.

GRUPACIJA EIB U VAŠOJ ZEMLJI

PROJEKTI U VIŠE ZEMALJA EU-A

0,73 milijarde EUR 0,35 % BDP-a

ZEMLJE PROŠIRENJA I EFTA*
ISTOČNI SUSJEDI
SREDOZEMLJE
AKP**, PZP*** I JUŽNA AFRIKA
AZIJA, SREDNJA AZIJA I
LATINSKA AMERIKA

1,9 mlrd. EUR

0,6 mlrd. EUR

2,2 mlrd. EUR

1,7 mlrd. EUR

1,7 mlrd. EUR

*EFTA: Europsko udruženje za slobodnu trgovinu

**AKP: Afrika, Karibi i Pacifik

***PZP: Prekomorske zemlje i područja

Tamnije boje označavaju viša ulaganja kao postotak BDP-a.

OBVEZNICE KOJE NAS POVEZUJU

Što povezuje Harryja, srednjoškolskog učitelja u kalifornijskom gradu Santa Monica, i Elizabetu, mlađu inženjerku baterijskih sustava u Hrvatskoj? Odgovor je takoreći doslovan: povezuje ih obveznica. Naime, riječ je o financijskom instrumentu s fiksnim prinosom, koji izdaje Europska investicijska banka. Pridružite nam se na putovanju kako bismo zajedno krenuli tragom novca od Zlatne obale, pa sve do obale Jadrana i natrag (uz kamatu).

1 Harry Keiley radi kao učitelj u kalifornijskom gradu Santa Monica. Svakog mjeseca oko 10 % njegove plaće odlazi u njegov mirovinski fond.

2 Harryjev mirovinski fond kupuje financijske instrumente na tržištima širom svijeta. Među njima su i obveznice koje izdaje EIB. Zašto CalSTRS ulaže u te obveznice? Točnije, zašto taj fond kupuje i zelene obveznice EIB-a?

3 Tko osim mirovinskih fondova poput CalSTRS-a kupuje obveznice EIB-a i zašto to čini?

4 Jedan od EIB-ovih instrumenata koji su u prvi plan došli zahvaljujući Planu ulaganja za Europu je i poduzetnički dug, tj. kredit koji podrazumijeva podjelu izvjesnih rizika s kojima se poduzetnici suočavaju u razvoju svoga poslovanja. Zašto se taj instrument naziva i kvazi-vlasničkim kapitalom?

Novac prikupljen izdavanjem obveznica EIB kombinira s drugim instrumentima ne bi li stvorio različite financijske proizvode. Jedan od tih instrumenata je i jamstvo iz proračuna EU-a, izdano kao potpora Europskom fondu za strateška ulaganja. Kao dio Plana ulaganja za Europu, to EIB-u omogućuje ulaganja u manje, rizičnije i mlađe tvrtke. Koliko se uspješnim to pokazalo?

5

Banka je usredotočena na četiri glavna područja ulaganja. Jedno od njih su inovacije. Kada ulažemo u inovacije, što mi to zapravo financiramo?

6

Inovacije u autoindustriji trenutačno su usredotočene na dva područja, a to su električni i samovozeći automobili. Kako nam najbrži električni sportski automobil na svijetu, koji doseže brzinu od 410 km/h, može svima pomoći u korištenju okolišno odgovornijeg prijevoza?

7

Rimac, hrvatska tvrtka kojoj je EIB 2018. godine odobrio sredstva, proizvodi najbrže električne sportske automobile na svijetu, ali donosi i goleme pomake u baterijskoj tehnologiji.

8

Doznajte kako je Elizabeta Žalac, mlada inženjerka baterijskih sustava, dobila posao kod Rimca i pokušava promijeniti svijet.

9

1

UČITELJ S GLOBALNIM DOMETOM

Kada je Harry Keiley prije tridesetak godina počeo raditi u prosvjeti, srednjoškolcima je držao nastavu iz politike i gospodarstva. No njegov nastavni plan i program nije se bavio ulaganjima i time kako upravljati financijskim poslovima. „To je zasigurno nešto za čime u cijeloj Americi postoji velika potreba“, tvrdi danas Keiley.

Harry je jedan od tisuća kalifornijskih prosvjetara čijom mirovinskom štednjom upravlja Kalifornijski državni mirovinski sustav za učitelje i nastavnike (CalSTRS). Redovni mirovinski sustav, u koji automatski ulaze svi prosvjetari u Kaliforniji, ulaže u ime svih učitelja i nastavnika na kolektivnoj osnovi. No Harry uplaćuje i u sustav neobveznog, dopunskog mirovinskog osiguranja u okviru istog fonda.

Kada jedan mirovinski fond iz SAD-a kupi obveznicu EIB-a, riječ je o prilično sigurnom financijskom ulogu, ali i ulaganju u Europu do kojega inače možda nikada ne bi došlo.

„Prosvjetari se ne razlikuju od većine Amerikanaca – radišnih građana srednjeg sloja. No krasi ih i neka jedinstvena obilježja: svi su profesionalci visoke stručne spreme, većinom s višim akademskim stupnjevima“, napominje Keiley. „No kad je posrijedi dopunska mirovinska štednja, prosvjetarima se nudi jako puno mogućnosti i rješenja, a daleko je od toga da su interesi fonda usklađeni s interesima prosvjetara. Prosvjetari se ponekad na koncu odluče za nešto što im nužno baš i ne ide na ruku.“

Upravo je to ono po čemu se, prema Keileyjevom mišljenju, CalSTRS izdvaja od drugih: niske naknade koje naplaćuje ovaj mirovinski fond znače da će prosvjetarima ostati veća zarada od njihovih ulaganja. Usto, izbor mogućnosti – primjerice, hoće li se doprinosi za dopunsko mirovinsko osiguranje većinom ulagati u obveznice ili u privatni kapital na tržištima u nastajanju – nije prevelik izazov za prosvjetare koji možda baš i nisu vični financijskim stvarima. „Budući da ipak očekujem kako su preda mnom još godine rada i nadam se da ću ostati dobrog zdravlja i radno sposoban, za sada sam se odlučio za agresivniji pristup u svojoj dopunskoj štednji. Da sam stariji, možda bih se poveo za opreznijom strategijom ulaganja. Ali ta je odluka na meni samome.“

Keiley je mentor učenicima-sportašima u Srednjoj školi Santa Monica. To znači da ne drži redovnu nastavu, već da radi pojedinačno s učenicima koji se u školi aktivno bave američkim nogometom, košarkom, klasičnim nogometom i bejzbolom. „Pomažem im da razviju alate koji će im povećati izgleda za uspjeh u učionici, na sportskom borilištu, a kasnije i u životu općenito“, ističe Keiley. Jedna od vještina koje se kriju među tim alatima bit će i upravljanje financijama, a to je nešto u čemu Keiley stječe golemo iskustvo zahvaljujući svom sudjelovanju u CalSTRS-u.

Harry Keiley
Učitelj u Srednjoj školi Santa Monica u Kaliforniji

2 „ZELEMBACI“ ZA ZELENA ULAGANJA

Kad god se okuplja, a to se događa više-manje svakog mjeseca, Mirovinski odbor učitelja i nastavnika Kalifornije poziva prosvjetare da dođu na sastanak ili da ga prate preko interneta. Mnogi prosvjetari koriste tu priliku kako bi se čuo i njihov glas. „Jedna stvar koju mogu reći o prosvjetarima je da su veoma strastveni i angažirani dionici“, ističe Michael Sicilia, stručnjak za strategiju odnosa s javnošću u CalSTRS-u, drugom najvećem javnom mirovinskom fondu u SAD-u, kojim upravlja Mirovinski odbor učitelja i nastavnika Kalifornije.

CalSTRS, koji je na kraju lipnja 2018. godine upravljao imovinom vrijednom 223,8 milijarda USD, opslužuje više od 910.000 prosvjetara, od odgajatelja u vrtićima do sveučilišnih profesora. Svi kalifornijski prosvjetari u fond uplaćuju oko 10 % svojih primanja kako bi si osigurali mirovinu, s time da poslodavci doprinose s još 18-19 % svojih troškova plaća, a uplate vrši i država Kalifornija.

Harry Keiley nije tek jedan od prosvjetara čija se mirovinska štednja ulaže u CalSTRS. On je i član Mirovinskog odbora učitelja i nastavnika, koji u ime prosvjetara nadzire rad CalSTRS-a. „Odbor je odgovoran za strategiju raspodjele imovine, koja nam pomaže da odredimo postotni raspon portfelja koji će se uložiti u pojedinu klasu imovine, bilo da se radi o nekretninama ili obveznicama, unutar ili izvan SAD-a“, napominje Keiley. „No konkretne odluke o ulaganjima donose djelatnici CalSTRS-a.“

Cathy DiSalvo, suradnica za upravljanje portfeljem u CalSTRS-u, pomaže pri donošenju tih odluka o ulaganjima. Na njen savjet, CalSTRS je uložio i u obveznice EIB-a. „Kad su posrijedi EIB i druge nadnacionalne institucije, uglavnom ih promatramo kao dobru imovinu u smislu rizika, s veoma dobrim bonitetnim ocjenama, dakle, kao stabilno i sigurno ulaganje“, ističe DiSalvo. „A što se tiče samog EIB-a, stvari stoje čak još bolje jer znamo čime se bavi kao banka Europe: ulaže u održivost i radna mjesta. Posve nam je jasno čime se EIB bavi, a to su stvari iza kojih možemo stati.“

Prema DiSalvo, fosilna goriva i okoliš jedna su od gorućih tema za prosvjetare. A tu se odlično uklapaju upravo EIB-ove Obveznice za klimatsku osviještenost, kod kojih se ostvareni prihod koristi isključivo za klimatske aktivnosti. CalSTRS je 2018. godine kupio dio tih obveznica, poznatih kao zelene obveznice. „Kod zelenih obveznica uvijek s posebnom pažnjom razmatramo projekte za koje se izdvajaju ta sredstva“, ističe DiSalvo. „A o različitim izdavateljima i sadržaju tih projekata izvješćujemo svoj odbor.“

Kao član odbora, Keiley je uvjeren da je CalSTRS među predvodnicima kad je riječ o ulaganjima u okoliš. „Ne samo zato što razumije okolišne rizike raznih ulaganja, već i zato što uviđa mogućnosti koje leže u ulaganju u okoliš“, objašnjava Keiley.

Zelene obveznice EIB-a samo su još jedan dokaz o tome da su u pravu.

„**Znamo čime se bave kao banka Europe: ulažu u održivost, u radna mjesta. A to su stvari iza kojih možemo stati.**“

Cathy DiSalvo
Suradnica za upravljanje portfeljem u CalSTRS-u

3 FINANCIRANJE BANKE EU-a

Eila Kreivi, direktorica Odjela za tržišta kapitala u Europskoj investicijskoj banci, zna da je početak godine najbolji trenutak za prikupljanje novca na tržištima kapitala, a onda opet negdje u rujnu ili listopadu. „Ulagači koncem godine zatvaraju svoje knjige, nakog čega zadnjih četiri do šest tjedana u godini miruju dok se novac gomila u njihovim škrinjicama. Kada onda počne nova godina, imaju ga u izobilju i gladni su rezultata koji se od njih očekuju. Zato kreću u kupnju“, objašnjava Kreivi. „Novac treba staviti u funkciju.“

Isto se događa i sredinom godine kada ulagači zatvaraju svoje račune i odlaze na godišnji odmor, puštajući novac da se gomila dok se ne vrate i iznova krenu ulagati u rujnu.

Kad planira velike ponude obveznica, EIB se savjetuje sa svojim partnerskim bankama, pri čemu budno pazi na pokazatelje tržišne potražnje kako bi donio odluku o roku dospijeca, valuti i drugim značajkama svakog izdanja. Što će se najbolje prodavati? Desetgodišnja obveznica u američkim dolarima ili petogodišnja obveznica u eurima? Prije početka svake godine, Upravno vijeće usuglašava cjelokupni program financiranja Banke, uključujući maksimalan iznos sredstava koja treba prikupiti i načela kojima će se Banka rukovoditi prilikom ulaganja.

// **Novac
treba staviti u
funkciju.** //

Glavni kupci EIB-ovih obveznica rizične su banaka iz privatnog sektora, središnje banke izvan EU-a te investicijski i mirovinski fondovi poput CalSTRS-a. „Potražnja banaka proizlazi iz regulatornih zahtjeva za održavanje kvalitetnog zaštitnog sloja likvidnosti, odnosno likvidne imovine kao što su obveznice EIB-a“, objašnjava Kreivi. „A bilanca banke uvjetovat će njezine potrebe u pogledu valute obveznice. Ako je bilanca u švedskim krunama, morat će kupovati obveznice u švedskim krunama.“

Kreivi ističe da unutar Europe EIB-ove obveznice kupuje takoreći svatko tko ih može kupovati, osim u mediteranskim zemljama gdje su državne obveznice zbog svojih viših prinosa konkurentnije. Budu li se gospodarske prilike u Italiji, Grčkoj, Portugalu i Španjolskoj popravile onoliko koliko je potrebno da se smanje prinosi na državne obveznice, potražnja za obveznicama EIB-a mogla bi se i tamo povećati.

U ovome trenutku, EIB sve više nastoji privući sredstva iz zemalja izvan Europe. Jedan od izvora su devizne pričuve neeuropskih središnjih banaka. Dok središnje banke s prostora EU-a podliježu ograničenjima

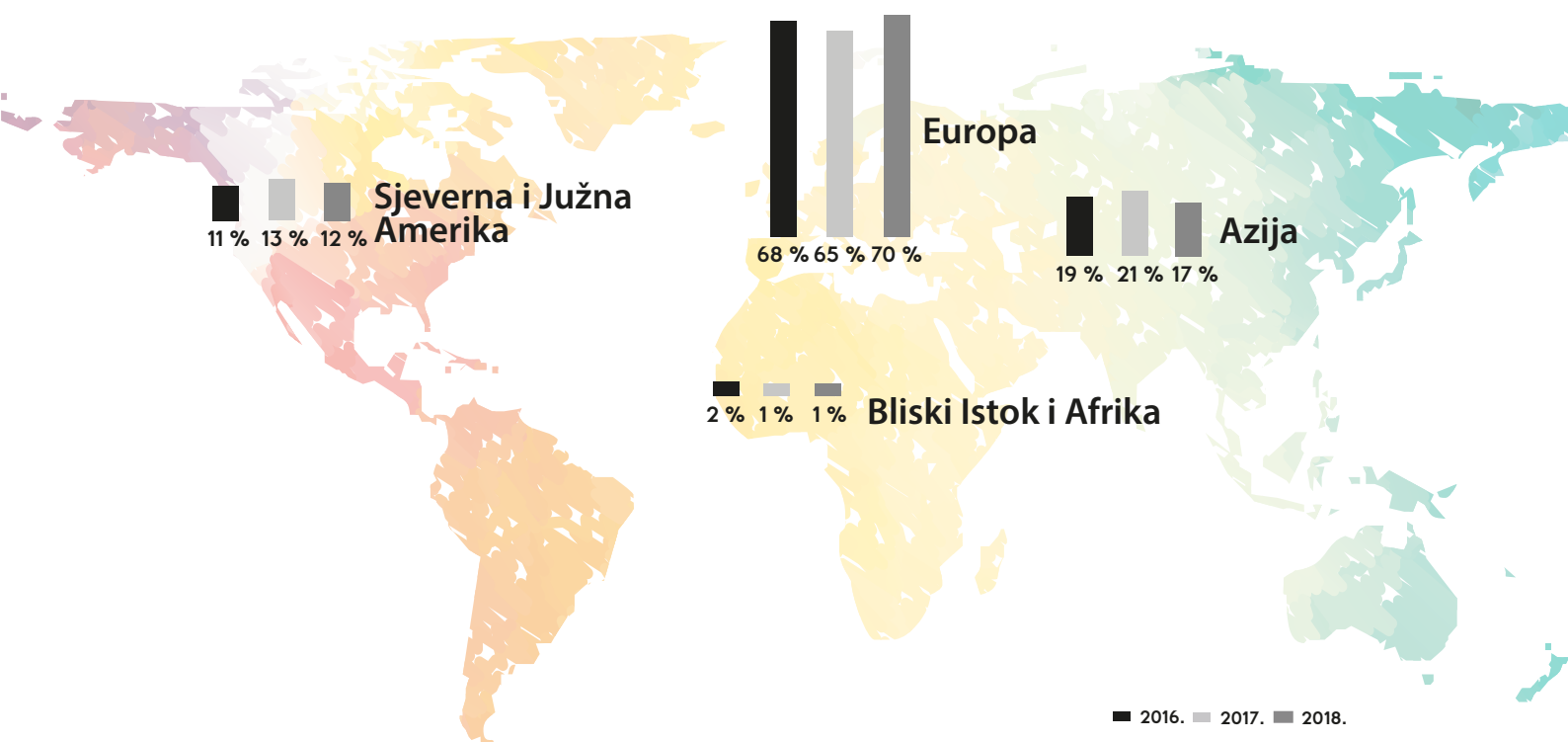
Eila Kreivi
Direktorica Odjela za tržišta kapitala u EIB-u

kod kupnje obveznica EIB-a na primarnom tržištu sukladno odredbama Ugovora iz Maastrichta, druge središnje banke mogu ih kupovati. Prema Kreivi, najpopularnijom valutom u tim slučajevima pokazao se američki dolar.

Još jedan izvor svježih sredstava predstavljaju ulagači iz privatnog sektora. „Želja nam je privući što više ulagača. Nitko tko se može visoko zadužiti ne želi se dovesti u nesiguran položaj“, ističe Kreivi. „Upravo zato moramo još bolje objasniti vanjskome svijetu tko smo i što radimo. Zašto u Europu ne bismo željeli dovesti novac koji nije iz EU-a?“

Ukupno financiranje u 2018.

60 MLRD. EUR

STRUKTURA PREMA VALUTI

4 JE LI TO PTICA? JE LI ZRAKOPLOV? NE, TO JE PODUZETNIČKI DUG!

Slijedom gospodarske krize u Europi, mala i srednja inovativna poduzeća nisu mogla doći do kapitala koji im je trebao za širenje poslovanja. Stanje je bilo užasno na čitavome kontinentu, tako da je EIB morao smisliti superjunaka koji će priskočiti u pomoć i spasiti stvar. Taj smioni novi financijski proizvod kroči tamo gdje se drugi ne usude ići i inovativna poduzeća diljem Europe spašava od oskudice financijskih sredstava. Poduzetnički dug EIB-ov je proizvod koji u sebi sadrži značajke kako kredita, tako i vlasničkog ulaganja. Ono po čemu je poseban je to što se otplata EIB-ovog uloga usklađuje s ostvarenjima tvrtke, pri čemu se vlasnički udio osnivača ne razvodnjava.

“ S ekonomskog gledišta, to je poput vlasničkog kapitala”, objašnjava Hristo Stojkov, voditelj EIB-ovog Odsjeka za kapital za rast i financiranje inovacija. „Preuzimamo rizik koji preuzimaju vlasnici kapitala.“

Poduzetnički dug poznat je i kao kvazi-vlasnički kapital. „Ako tvrtka propadne, gubimo novac više-manje jednako kao što ga gube i vlasnici kapitala. Ako je jako uspješna, i mi ubiremo svoj udio u tom uspjehu“, napominje Stojkov.

“ **Tu ni jedan posao nije nalik drugom. Svaki se kroji po mjeri.** ”

Proizvod u osnovi predstavlja kredit koji se odobrava društvu iz čije se bilance u trenutku kada je podnijelo zahtjev možda baš i ne naslućuje da će ga biti u stanju otplaćivati. EIB-u se otvorila mogućnost za cjelovito uvođenje ovog instrumenta pod okriľjem Europskog fonda za strateška ulaganja kako bi se pružila potpora inovativnim, brzorastućim poduzećima. „Brzorastuće tvrtke nova su kategorija klijenata Banke, a svaki posao koji obavljamo s ovim instrumentom sklopljen je s klijentom s kojim nikada prije nismo radili“, ističe Stojkov. Kako bi tvrtke što brže dobile sredstva, Upravno vijeće EIB-a ovlastilo je Upravljački odbor za odobravanje poslova s poduzetničkim dugom, pod uvjetom da ispunjavanju zadane kriterije za ulaganja u inovacije.

„Odobranje ovih poslova nalagalo je da budemo okretniji i postanemo fleksibilniji“, napominje Stojkov. „Tu ni jedan posao nije nalik drugom. Svaki se kroji po mjeri.“

Hristo Stojkov
Voditelj EIB-ovog Odsjeka za kapital za
rast i financiranje inovacija

5 CILJ JE ISPUNJEN

Nove stvari katkad su riskantne. Na kraju krajeva, ako nitko prije nije nešto iskušao, tko zna što se može dogoditi? Upravo tu na scenu stupa Europski fond za strateška ulaganja.

U okviru Plana ulaganja za Europu, znanog i kao Junckerov plan, Grupacija EIB i Europska komisija zajedno su izdvojile 21 milijardu eura za program jamstava poznat kao Europski fond za strateška ulaganja (EFSU). Potpora EFSU-a omogućuje Banci ulaganja u rizičnije, inovativnije projekte – projekte koji se katkad odnose na nematerijalnu imovinu i iza sebe još nemaju baš mnogo rezultata.

Grupacija EIB u 2018. je godini ispunila svoj prvi ambiciozni cilj postavljen u okviru EFSU-a, pri čemu je nadmašila svoj prvotni plan prema kojemu je u tri godine trebala mobilizirati ulaganja vrijedna 315 milijarda eura. Kada je u srpnju došao taj rok, stvarna brojka prelazila je 334 milijarde eura. Zahvaljujući tome, očekuje se da će se BDP EU-a do 2020. godine povećati za procijenjenih 1,3 % i da će se otvoriti 1,4 milijuna radnih mjesta. Ta će ulaganja imati i dugotrajan strukturni učinak na produktivnost i konkurentnost. Prema analizi makroekonomskog učinka koju su proveli ekonomisti EIB-a u suradnji sa Zajedničkim istraživačkim centrom Europske komisije, ti će projekti do 2036. godine povećati BDP EU-a za još 0,9 %, a otvorit će se i još oko 800.000 radnih mjesta.

Stoga ne treba čuditi to što su europski zakonodavci odlučili povećati iznos jamstva i produljiti trajanje EFSU-a do 2020. godine, uz novi cilj od 500 milijarda eura.

REALISTIČAN DOMINO-EFEKT

Debora Revoltella
Direktorica Odjela za ekonomske analize

Ali koji je sveukupni učinak Banke?

„Kada postavljate širokopojasnu mrežu radi pružanja brzih internetskih usluga, vi ne samo da zapošljavate ljude koji raskopavaju ulicu i u zemlju polažu vodove, već utječete i na zapošljavanje ljudi koji proizvode svjetlovođe kao i robu na koju ovi troše svoja primanja“, objašnjava Debora Revoltella, glavna ekonomistica EIB-a. „Dugoročnije gledano, ne samo da se otvaraju radna mjesta za građevinske radnike i radnike koji proizvode ulazne materijale, nego brža internetska veza omogućuje i pojavu novih usluga, a neke postojeće može dokinuti. Sve to doprinosi konkurentnosti i svekolikoj gospodarskoj aktivnosti.“

Ta gospodarska aktivnost ima dalekosežan, dugoročan učinak koji nije lako zamijetiti ako samo promatrate projekt kao takav i koji se očituje u gospodarskom rastu i radnim mjestima. Da bi izmjerili taj učinak, ekonomisti EIB-a udružili su snage sa Zajedničkim istraživačkim centrom Europske komisije kako bi razvili odgovarajući model. Svaki projekt Grupacije EIB na prostoru EU-a unosi se u taj model zajedno s potankim podacima o projektu, kao što su iznos ulaganja, trajanje projekta i odobreni zajam, te značajkama sektora u kojem je ulaganje izvršeno. Sudeći po najnovijim podacima o ulaganjima ugovorenim 2017. godine, očekuje se da će se tim projektima do 2036. otvoriti 650.000 radnih mjesta, a BDP EU-a povećat će se za 0,7 %, što je trajan učinak na gospodarstvo Europe. Kratkoročnije gledano, domino-efekt još je veći. Očekuje se da će ulaganja potpomognuta sredstvima Grupacije EIB u 2017. do 2021. godine povećati BDP EU-a za 1,1 % i otvoriti gotovo 1,2 milijuna radnih mjesta.

6 GDJE SE KUPUJU INOVACIJE?

Sredstva prikupljena na financijskim tržištima EIB ulaže u četiri glavna područja: infrastrukturu, okoliš, malo i srednje poduzetništvo i inovacije. No što su točno inovacije i kako ih financiranjem provesti u djelo?

“Odmaknemo li se korak unatrag, vidjet ćemo da se inovacije zapravo svode na pretvaranje istraživačkih ideja u tehnologiju, proizvod ili proces – nešto što se može zaštititi, primjerice prijavom patenta”, objašnjava Felicitas Riedl, voditeljica EIB-ovog Odsjeka za znanosti o životu. „Nakon toga, ono što je važno je da stečeno intelektualno vlasništvo bude iskorišteno. Nije dovoljno tek pokazati nešto novo; to mora služiti i nekoj svrsi.”

Ta svrha poprima različite oblike. Može se raditi o tome da zdravlju beba koje su na mliječnoj formuli korist donose prirodni aditivi koje proizvodi Jennewein, tvrtka koju je prošle godine financirao EIB. Ili o tome da električna vozila ostaju duže napunjena zahvaljujući baterijskim paketima koje je razvio Rimac,

RAD U SLUŽBI KLIME I KOHEZIJE

Osim naglaska koji stavlja na četiri „područja politika”, tj. infrastrukturu, okoliš, MSP i inovacije, EIB ima i dva prioriteta koja se protežu svim područjima politika. **Klimatske aktivnosti** odnose se na nastojanja da se ograniče emisije ugljikovog dioksida i da se društvima i ekosustavima pomogne u prilagodbi klimatskim promjenama. **Kohezija** se odnosi na EU-ovu izvornu viziju pružanja pomoći siromašnijim europskim regijama u hvatanju koraka s obzirom na životni standard. Neki projekti istodobno objedinjuju više ciljeva. Primjerice, EIB je hrvatsku tvrtku Rimac financirao preko posredovanog zajma što ga je 2012. godine odobrio HBOR-u, državnoj razvojnoj banci, radi potpore malim i srednjim poduzetnicima i srednje kapitaliziranim poduzećima. Zatim je u 2018. godini EIB odobrio Rimcu izravni kredit za širenje istraživanja i razvoja, a samim time i potporu inovacijama. Budući da tvrtka svojim djelatnostima promiče uporabu električnih vozila, to kreditiranje potpada pod klimatske aktivnosti. A Rimac doprinosi i koheziji jer u Hrvatskoj otvara nova radna mjesta.

još jedan korisnik naših kredita. U širem smislu, svrha je omogućiti održiv rast gospodarstva, doprinijeti blagostanju građana i otvoriti radna mjesta. A inovacije su dobre kako za izravno otvaranje radnih mjesta za visokokvalificirane stručnjake, tako i za porast neizravnog zapošljavanja zahvaljujući učincima prelijevanja. „Moramo spriječiti odljev mozgova iz Europe“, upozorava Riedl.

Upravo zato, financiranje inovacija veoma se često svodi na financiranje ljudi koji dolaze s novim idejama i rješenjima. „Mi, doduše, financiramo kapitalne izdatke, kao što su primjerice laboratorijska oprema ili ulaganja u kapacitete za probnu proizvodnju“, objašnjava Riedl. „No najveći dio troškova inovacija, odnosno projekata istraživanja i razvoja, obično se odnosi na njegovanje ideja u ljudskim mozgovima, tj. na troškove plaća.“

„Želja nam je da EU bude začetnik i provoditelj ideja.“

U računovodstvenom smislu, mozgovi i intelektualno vlasništvo spadaju u „nematerijalnu imovinu“ čiju je vrijednost teško odrediti i zaštititi. Zbog toga se banke tom nematerijalnom imovinom baš i nisu spremne poslužiti kao instrumentom osiguranja kredita, što inovativnim tvrtkama otežava pribavljanje sredstava. EIB je taj koji u Europi popunjava tu prazninu. Banka EU-a nudi široku lepezu financijskih proizvoda za prevladavanje različitih stadija inovacije, od kredita kojima visokoškolskim ustanovama pomaže u gradnji istraživačke infrastrukture, preko financiranja startup tvrtki, pa sve do sredstava kojima velikim poduzećima pomaže u širenju inovacija.

„Vlade u Europi često izdvajaju javna sredstva za prve stadije istraživanja, ali onda se mnoge dobre ideje presade negdje drugdje jer ekosustav ne podržava preobrazbu sjajnog istraživanja u praktičnu primjenu kad financijske potrebe rastu“, napominje Riedl. „Koristi odlaze put inozemstva gdje se mogu pronaći dodatna sredstva.“

„Želja nam je da EU bude začetnik i provoditelj ideja,“ ističe Riedl. „Tako će njihove plodove ubirati društvo u kojem su i niknule.“

Felicitas Riedl
Voditeljica EIB-ovog Odsjeka za znanosti o životu

7

ŠTO JE BILO PRIJE – KOKOŠ ILI BATERIJA?

Prema Arisu Pofantisu, glavnom inženjeru u EIB-ovom Odsjeku za digitalizaciju i mala poduzeća, autoindustriju trenutačno oblikuju dva glavna trenda. To su elektrifikacija i automatizirana vožnja.

Zahvaljujući elektrifikaciji, automobili su sve jednostavniji. Električni automobili sadrže manje komponenti nego oni pogonjeni motorima s unutarnjim izgaranjem, a za gotovo sve te komponente tehnologija je sazrela. Osim za jednu, a to je baterija.

„Baterija je danas glavna zapreka za ulazak električnih vozila u masovnu proizvodnju. Baterija nikada nije razvijena za serijsku, komercijalnu primjenu u autoindustriji, a njeni su troškovi i dalje veoma visoki“, objašnjava Pofantis. Usto, energetski kapacitet automobilskih baterija (a samim time i domet automobila) još je uvijek ograničen, što među kupcima izaziva takozvanu „tjeskobu zbog prekratkog dometa“ jer strahuju da će zapeti negdje uz cestu, a punionice nigdje na vidiku.

Prema Pofantisu, to dovodi do klasične situacije „kokoši i jajeta“: ako na prometnicama nema dovoljno električnih automobila, nema ni dovoljnog ekonomskog opravdanja za uspostavu mreža punionica. S druge strane, uz premalo punionica, ljudi će nevoljko kupovati električne automobile. No stvari se ipak kreću. EIB je 2018. godine ugovorio prvi dio kredita u iznosu od 115 milijuna eura za Enel X, talijansko poduzeće koje širom zemlje postavlja punionice za električne automobile.

„Uspostavili smo infrastrukturu jer smo vjerovali da će se, nakon što to učinimo, tržište konačno otvoriti. A upravo to se i dogodilo“, priča Alberto Piglia, voditelj odjela za mobilnost električnih vozila u Enel X-u. „Prodaja električnih vozila udvostručila se u roku od svega nekoliko mjeseci.“

„Želim nadahnuti promjenu i prebaciti sklopku na Europu.“

Baterije za električne automobile gotovo se isključivo proizvode izvan EU-a, zbog čega Europa ovisi o Japanu, Kini i Koreji. No to su nakanili promijeniti u Northvoltu u Švedskoj. EIB je 2018. godine s Northvoltom ugovorio kredit od 52,5 milijuna eura za gradnju demonstracijskog postrojenja koje će industrijskim partnerima tvrtke omogućiti testiranje njezinih litij-ionskih baterija. Tvornica Gigafactory zapošljavat će do 2.500 radnika.

Peter Carlsson, osnivač Northvolta, vratio se u Švedsku 2017. godine nakon više od pola desetljeća života provedenog u Palo Altu u Kaliforniji, gdje je radio kao globalni voditelj opskrbnog lanca u Tesli. „Želim nadahnuti promjenu i prebaciti sklopku na Europu“, ističe Carlsson.

Dobro je što se Northvolt smjestio upravo u Švedskoj jer ta zemlja raspolaže sirovinama neophodnim za proizvodnju baterija, kao što su grafit i nikal. Tu je i obilje jeftine hidroelektrične energije, kao i mnogo suvremenih luka za izvoz baterija širom Europe i izvan njenih granica. U tvrtki se čak nadaju da će reciklirati stare baterije, čime će se smanjiti potreba za drugim rudama, poput kobalta.

8 NAJBRŽI ELEKTRIČNI AUTOMOBIL NA SVIJETU, DA NE SPOMINJEMO INVALIDSKA KOLICA!

„Kad sam se počeo baviti ovim poslom, električne automobile smatrali su ružnima i sporima“, prisjeća se Mate Rimac. „Zato sam htio dokazati da mogu biti zabavni i uzbudljivi i brzi – čak brži od automobila pogonjenih motorima s unutarnjim izgaranjem – i odlučio sam: želim stvoriti svoj vlastiti automobil.“

Rimac je zaista stvorio svoj vlastiti automobil i svoju vlastitu autoindustriju. Rimac je jedini domaći proizvođač automobila u Hrvatskoj, pri čemu razvija i revolucionarnu baterijsku tehnologiju. Kad je predstavljen 2011. godine, Rimčev automobil Concept One bio je najmoćnije vozilo na električni pogon koje ispunjava tehničke uvjete za vožnju javnim prometnicama, s ubrzanjem od 0 do 100 kilometara na sat u 2,5 sekunde.

Opčinjen elektronikom i automobilima od najranije dobi, Rimac je svoju tvrtku iz „garažnog“ startupa pretvorio u predvodnika razvoja u području e-trgovine i baterijske tehnologije. Tvrtka se u početku sastojala od šesteročlane ekipe, a danas – sa sjedištem u jednom gradiću kraj Zagreba – Rimac zapošljava više od 400 radnika iz 26 zemalja i ubrzano raste.

Tako brzo širenje iziskivalo je znatna ulaganja. EIB je Rimcu najprije pomogao zajednim odobrenim HBOR-u, hrvatskoj državnoj razvojnoj banci, koja sredstvima EIB-a zatim kreditira mala i srednja poduzeća. Onda je u prosincu 2018. godine EIB s Rimcem ugovorio zajam temeljen na kvazi-vlasničkom kapitalu u vrijednosti od 30 milijuna eura radi financiranja istraživanja i razvoja u tvrtki. Mada EIB ne financira razvoj konkretnih modela vozila, svoja sredstva odobrava za tehnologije opće namjene koje doprinose čistom prijevozu.

Doprinos Rimca europskoj industriji električnih automobila kudikamo je širi od same proizvodnje sportskih automobila u malim serijama. „Model Concept One izvor je prihoda za društvo i ogledni je primjer tehnologije“, ističe Aris Pofantis. „Ako imate električni automobil visokih performansi kao što je to Concept One, ljudi će na električne automobile početi gledati drugim očima.“

Prema Aleksandru Mihajloviću, EIB-ovom referentu za ulaganja, Rimčeva tehnologija ima još širu primjenu: „Ista tehnologija može se koristiti ne samo u sportskim automobilima, već i vlakovima, autobusima, pa čak i invalidskim kolicima.“

„Ista tehnologija može se koristiti ne samo u sportskim automobilima, već i vlakovima, autobusima, pa čak i invalidskim kolicima.“

9

ČIŠĆENJE JADRANA I AUTOINDUSTRIJE

Kad je Elizabeta Žalac došla na svijet u Đurđevcu, sjevernohrvatskom gradiću sa 6.000 stanovnika, njezini roditelji još uvijek su vozili Ladu proizvedenu u Sovjetskom Savezu. Danas ta djevojka radi na jednom od najbržih automobila na svijetu.

Elizabeta je na zagrebačkom Fakultetu strojarstva i brodogradnje završila studij dizajna medicinskih konstrukcija, u tom je području i radila, ali u domovini baš i nije vidjela mnogo prilika za napredovanje u karijeri. „U početku sam mislila da u Hrvatskoj neću moći naći posao, posebno zbog toga što na mojem području specijalizacije nije bilo mnogo radnih mjesta“, prisjeća se Elizabeta. „Zato sam razmišljala o odlasku iz zemlje, iako sam zapravo željela ostati u Hrvatskoj, blizu svoje obitelji i prijatelja.“

„**Ono što mi je bilo zaista važno bio je taj zeleni aspekt poduzeća.**“

Onda je ugledala oglas za posao na radnom mjestu inženjera baterijskih sustava kod Rimca. Iako je znala malo o automobilima, a kamoli električnim automobilima, odlučila se javiti. „Ono što mi je bilo zaista važno bio je taj zeleni aspekt poduzeća,“ ističe Elizabeta.

Elizabeti je veoma stalo do okoliša. Štoviše, kao članica ronilačkog kluba, sudjeluje u kampanji čišćenja jadranske obale i hrvatskih jezera.

Rimčevi lovci na talente uvidjeli su koliko je predana i zaposlili je. Prvi posao bio joj je rad na baterijama za električni trkači automobil za potrebe španjolskog SEAT-a. U njezinom odjelu radila je još samo jedna žena, tako da je imala dvojbe oko rada u jednoj tako izrazito muškoj industriji, ali ispostavilo se kako su joj kolege veoma susretljivi. „Postavljala sam pitanja, učila sam nakon što bih se s posla vratila kući i ubrzo sam, uz pomoć kolega, pohvatala konce“, pripovijeda Elizabeta.

Danas, nakon što je već promaknuta na radno mjesto mlađeg inženjera za baterijske sustave, Elizabeta radi na Rimčevom poluautomatiziranom sportskom automobilu Concept 2, koji doseže brzinu od čak 412 km/h. „Zbilja sam ponosna što radim u tvrtki koja je dio globalnih promjena, tvrtki koja zaista pozitivno djeluje na svijet i okoliš“, napominje Elizabeta. „A sve to događa se u jednom malom gradiću, u jednoj maloj zemlji kao što je to Hrvatska.“

Elizabeta Žalac
Mlađa inženjerka za baterijske sustave u Rimcu

DUG I ŽURAN PUT

Od malenog švedskog otoka do seoceta u Senegal, EIB sudjeluje u borbi za klimatske aktivnosti i uključiv razvoj. A u njoj će ostati dokle god je to potrebno da bi se osigurala održiva budućnost.

Godine odrastanja što ih je provela na malom otoku na sjeveru Europe dovele su Helenu Mueller do cjeloživotne karijere u području financiranja zaštite okoliša i klimatskih aktivnosti.

Alecta, jedan od najvećih kupaca EIB-ovi novih obveznica za održivost, ne želi ni taknuti nikakvo ulaganje koje bi okolišu nanijelo znatniju štetu.

Zbog loših sustava odvodnje u gradićima na sjeveru Egipta, djeca obolijevaju, a otpadne vode ispuštaju se u vodotokove i more.

Svojim novim Obveznicama za osviještenost o održivosti, EIB podupire projekte koji milijunima ljudi donose bolji život.

5

Svijet se mora truditi još više kako bi osigurao održivu budućnost. Da bi dao svoj obol, EIB naveliko ulaže u klimatske aktivnosti.

7

Zaklada Grameen Crédit Agricole koristi se malim kreditima kako bi se u seoskim područjima Afrike borila protiv siromaštava i pomogla ženama.

6

Kao djevojka, Soukeyna Bâ svakodnevno je sa svojom bakom pješačila kilometrima ne bi li pomogla potrebitima. Sada se bori za prava i gospodarsko osnaživanje žena u Senegal i izvan njegovih granica.

1

KAD ODRASTATE NA POSEBNOM MJESTU

Odrastavši na Ölandu, malenome švedskom otoku, Helena Mueller prisjeća se kako su je učitelji upozoravali da obližnje Baltičko more sve više zagađuju komunalne i industrijske otpadne vode i kemikalije. „Kada odrastate na tako posebnom mjestu kao što je to otok Öland, a posvud oko vas su more, nebo i priroda, jasno je da vam je itekako stalo do okoliša“, pripovijeda Mueller, koja svojim školskim učiteljima u zaslugu pripisuje to što su je naveli na karijeru u području financiranja okoliša i održivosti.

Mueller, koja živi u blizini Stockholma, nedavno je ostavila posao konzultantice za pitanja održivosti u revizorskoj tvrtki KPMG ne bi li startup tvrtkama pomogla u primjeni digitalnih tehnologija i održivom poslovanju. U 2018. pripomogla je osnivanju tehnološke startup tvrtke pod nazivom Doconomy. Ta švedska tvrtka razvija uslugu mobilnog bankarstva koja ljudima omogućuje da prate svoj utjecaj na okoliš i nadoknade ga ulaganjem u okolišne projekte ili polaganjem svoje štednje u održive fondove.

„Kada govorimo o klimatskoj krizi, mislim kako je zaista važno da počnemo naglašavati kako globalno zatopljenje i klimatske promjene stvarno utječu na ljude širom svijeta“, ističe Mueller. „Ne samo da štetimo prirodi, već i drugim ljudima. Svako ljudsko biće ima pravo na pristojan život.“

Bilo joj je drago kad je doznala da njezin mirovinski fond, koji vodi švedsko društvo za upravljanje fondovima Alecta, ulaže u okolišne obveznice EIB-a. Alecta je među najvećim kupcima novih Obveznica za osvjiještenost o održivosti, koje je banka EU-a uvela 2018. godine. „Mislim da je to kako upravljaju mojim fondom sjajno,“ kaže Mueller. „Jedna od najvažnijih odluka koje možete donijeti kako bi smanjili svoj štetan utjecaj na naš planet je da uložite u održivost. To može ostaviti golemog traga.“

„**Teško je ne gajiti snažne osjećaje prema prirodi kad je ona svuda oko vas.**“

Prema Mueller, financijske institucije trebale bi izdvajati više vremena za obrazovanje javnosti o odgovornom ulaganju, a podatke bi trebale potkrijepiti pričama iz stvarnog života.

EIB se naveliko trudi dokazati da su njegove zelene obveznice u službi prevladavanja klimatskih promjena i da njegove Obveznice za osvjiještenost o održivosti proizvode ispravan učinak. Banka je bila prvi izdavatelj koji je postavio jasna pravila izvješćivanja o utjecaju projekata koji se financiraju sredstvima ostvarenim zelenim obveznicama i zaslužna je za stvaranje usklađenog okvira izvješćivanja za sve izdavatelje zelenih obveznica.

„Banke su uvelike usredotočene na novac i financijsku stranu stvari te ulaganje novca“, ističe Mueller. „Katkad ne razmišljaju o angažmanu u zajednici, o tome da ljudima pokažu što se događa te da im osobno približe goruća pitanja i ispričaju stvarne priče.“

Helena Mueller
Okolišna poduzetnica

2 DUŽNI SMO STATI U ZAŠTITU BUDUĆNOSTI

Alecta, švedsko društvo za upravljanje mirovinskim fondovima, već desetljećima brine o odgovornom ulaganju, ali prije tri godine za to je područje posebno zadužila jednu osobu. Peter Löw već je 15 godina radio u Alecti kao voditelj projekata i analitičar rizika prije nego što je stupio na svoju novu dužnost. Löw brine o tome da Alecta pri razmatranju ulaganja stalno vodi računa o okolišnim i društvenim čimbenicima, kao i o održivosti. To je zahtjevan posao. Alecta je najveće društvo za upravljanje mirovinskim fondovima zaposlenika u Švedskoj, a među njegovim su korisnicima zastupljena velika imena poput Volva, ABB-a i Ericssona.

Prema Löwuu, zarađivanje novca za klijente i zaštita okoliša nisu oprečna načela. „Stalno razgovaramo o tom pitanju. Ta dva cilja nisu u proturječju. Ako ste dugoročni ulagač u pravom smislu te riječi, u obzir morate uzeti mnogo više od samih financijskih podataka, a to uključuje društvo, klimu i okoliš, jer sva ta pitanja utjecat će na vaša ulaganja.“

“ **U svom portfelju volimo imati zelenu i održivu imovinu.** ”

Alecta ne želi ni taknuti neko ulaganje ako ono nije održivo ili ako nije u suglasju s odgovornim modelom ulaganja fonda.

„Mi nismo filantropska organizacija, ali u svom portfelju volimo imati zelenu i održivu imovinu. Naši klijenti to očekuju, a to je i naša želja“, ističe Löw.

Alecta upravlja mirovinskim sredstvima vrijednim 85 milijarda eura za 2,4 milijuna privatnih i 34.000 korporativnih klijenata. Tri milijarde eura drži u zelenim obveznicama, a 450 milijuna eura u drugim održivim ulaganjima. Društvo je bilo među najvećim kupcima EIB-ovih novih Obveznica za osviještenost o održivosti kada se u rujnu krenulo s prvim izdanjem vrijednim 500 milijuna eura. Alecta se pokazala jednim od ključnih ulagača kupivši nove obveznice u iznosu od 50 milijuna eura.

„Cijenimo transparentnost koju nam EIB pruža“, napominje Löw.

Peter Löw
Voditelj odgovornih ulaganja u Alecti

3

NOVE OBVEZNICE ZA ODRŽIVU BUDUĆNOST

Financiranje čiste vode za piće za milijune ljudi

Voda je dragocjeno dobro, ali i dobro koje je skupo financirati s obzirom na pozamašnu infrastrukturu neophodnu za njeno pročišćavanje i dovođenje do kućanstava i gospodarskih subjekata. Jednim od najnovijih proizvoda EIB-a, Obveznicama za osviještenost o održivosti, financirat će se vodni projekti u Europi, ali i na mjestima poput Istočne Afrike ili sjevernog Egipta, gdje u seoskim područjima i nekim gradovima nema slatke vode i sustava odvodnje. Obveznice za održivost nadovezuju se na uspjeh zelenih obveznica Banke, a doprinijet će ostvarivanju niza UN-ovih Ciljeva održivog razvoja.

EIB je prvu Obveznicu za osviještenost o održivosti izdao u rujnu, pri čemu je prikupio 500 milijuna eura za financiranje projekata koji se bave društvenim i zelenim pitanjima izuzev klimatskih promjena. Izraz „osviještenost“ podsjeća nas na EIB-ove Obveznice za klimatsku osviještenost, koje su uvedene 2007. godine kao prve zelene obveznice na svijetu.

EIB se nada da će obveznice za održivost polučiti jednak uspjeh kao i zelene obveznice kojima je u 11 godina prikupljeno više od 23 milijarde eura i koje su pripomogle izgradnji svjetskog tržišta zelenih obveznica, vrijednog više od 400 milijarda eura.

EIB-ove obveznice za održivost omogućit će potanko izvješćivanje, primjerice o broju ljudi koji su zahvaljujući ulaganju dobili pristup tekućoj vodi. „U Malaviju ima možda 10.000 ljudi koji žive u sirotinjskim četvrtima i ovisе o vodi iz bunara“, napominje Thomas van Gilst, voditelj Odsjeka za vodno gospodarstvo u EIB-u. „Konačno ih možemo priključiti na vodovodne cijevi iz središnjeg sustava, a svi troškovi tog priključenja ispunjavaju uvjete za financiranje obveznicama za održivost.“

Obveznice nemaju izravnog utjecaja na živote ljudi. Ali imaju ga projekti.

Jednim od prvih EIB-ovih projekata financiranih obveznicama za održivost izgradit će se i obnoviti postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda u području Kafr El Sheikha na sjeveru Egipta, gdje mnogi ljudi nisu priključeni na javnu mrežu odvodnje. Procjenjuje se da će se projektom unaprijediti kvaliteta života i okoliš za 470.000 stanovnika seoskih područja. „Taj projekt u Egiptu promijenit će svakodnevni život golemom broju ljudi“, ističe Patricia Castellarnau, EIB-ova ekonomistica za vodno gospodarstvo.

U budućnosti, primjena ovih obveznica možda će se proširiti i izvan područja vodnog gospodarstva, ne bi li zahvatila i druge sektore kao što su zdravstvo, obrazovanje ili gradnja održivih gradova.

Patricia Castellarnau
EIB-ova ekonomistica za vodno gospodarstvo

ZELENE OBVEZNICE EIB-a U 2018. OSIGURALE SU POTPORU ZA

44
projekta

16
zemalja

1,7 mlrd. EUR
u ulaganjima

STRUKTURA KUPNJE OBVEZNICA ZA OSVIJEŠTENOST O ODRŽIVOSTI PREMA ZEMLJAMA

CILJEVI EIB-a ZA VODNE PROJEKTE FINANCIRANE OBVEZNICAMA ZA OSVIJEŠTENOST O ODRŽIVOSTI

- Pristup **vodoopskrbi** i **odvodnji**
- **Sprečavanje** i **suzbijanje onečišćenja**
- Očuvanje **prirodnih dobara**
- Upravljanje rizicima od **elementarnih nepogoda**

4 BOLJA ODVODNJA, ZDRAVIJA DJECA

Zadnjih par desetljeća, u najvećim egipatskim gradovima poboljšale su se usluge odvodnje i opskrbe vodom za piće, ali manji gradovi druga su priča. Mnoga kućanstva u seoskim područjima nemaju priključak na javni sustav odvodnje. U nekim područjima, javnog sustava odvodnje čak ni nema. Većina kućanstava i gospodarskih subjekata koriste se septičkim spremnicima čiji se sadržaj katkad izbacuje u kanale ili septičke jame. Komunalne otpadne vode često se procjeđuju u tlo ili izlijevaju u Sredozemno more.

U seoskim područjima Egipta, tek je 18 % kućanstava priključeno na javne sustave odvodnje, a 12 do 15 % stanovništva nema tekuću vodu. Problemi s odvodnjom izazivaju oboljenja, posebno u djece. Zbog nedostatka zdravstveno ispravne vode i sustava odvodnje, dijareja je postala jednim od glavnih zdravstvenih problema među malom djecom u seoskim područjima Egipta.

„Egipat to pokušava promijeniti“, ističe Maria Diamanti, EIB-ova hidroinženjerka. „No u seoskim područjima ima mnogo projekata, tako da će trebati dosta vremena kako bi se posvuda uvele odgovarajuće usluge odvodnje. Život poboljšavamo korak po korak.“

Jednim od novijih egipatskih projekata izgradit će se i obnoviti postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda u području Kafr El Sheikh na sjeveru Egipta, u blizini Sredozemnog mora. U Egiptu će se izgraditi ili proširiti pet postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda i položiti 694 km kanalizacijskih cijevi. Time će se unaprijediti odvodnja i osigurati navodnjavanje za gotovo 470.000 stanovnika, a ograničit će se i količina onečišćenja voda rijeke Nila, Sredozemnog mora i obližnjeg jezera Burullus, o kojem ovisi 70 % domaćeg ribarstva.

“**Život poboljšavamo korak po korak.**”

EIB je odobrio kredit u iznosu od 77 milijuna eura za projekt vrijedan 160 milijuna eura. Potpora je osigurana EIB-ovim novim Obveznicama za osviještenost o održivosti. Tim obveznicama, koje je Banka prvi puta izdala u rujnu, podupiru se društveni, zeleni i okolišni projekti širom svijeta. „Egipat pati od golemog nedostatka ulaganja u sustav odvodnje“, napominje EIB-ova hidroinženjerka Patricia Castellarnau. „Ovaj projekt osigurat će pristup odvodnji tisućama stanovnika, ali donijet će i mnoge druge koristi u smislu navodnjavanja, manjeg onečišćenja i čistih kanala.

Okolišni i društveni učinak u Egiptu bit će golem, a upravo je to ono što želimo postići Obveznicama za osviještenost o održivosti.“

Maria Diamanti
EIB-ova hidroinženjerka

5 ODRŽIVOST NA DUGI ROK

Održivi razvoj već mnogo godina zauzima visoko mjesto na EIB-ovom dnevnom redu, a još veća pozornost pridaje mu se sada kada su Ujedinjeni narodi donijeli 17 Ciljeva održivog razvoja ne bi li se stalo na kraj siromaštvu i gladi, unaprijedilo zdravlje i obrazovanje, suzbilo globalno zatopljenje i pojačala ravnopravnost spolova. Odobravanjem sredstava i pružanjem tehničke pomoći, EIB podupire održive projekte u više od 160 zemalja te olakšava privatno financiranje tako što potiče druge da mu se pridruže u njegovim dugoročnim ulaganjima. „Podupiremo skladan razvoj gospodarskih, društvenih i okolišnih aspekata života ljudi“, ističe Marco Beros, glavni inženjer u EIB-u.

Borba protiv klimatskih promjena jedan je od ključnih načina na koje jačamo održivost našega planeta. EIB je jedan od najvećih multilateralnih izvora zelenog financiranja na svijetu i najveći je izdavatelj zelenih obveznica. Banka u klimatske aktivnosti ulaže najmanje 25 % svojih sredstava. Cilj EIB-a je da do 2020. godine najmanje 35 % sredstava koje odobrava zemljama u razvoju otpada na ulaganja u prevladavanje klimatskih promjena. U razdoblju od 2016. do 2020. godine, EIB će u području klime financirati ulaganja vrijedna 100 milijarda USD, čime će znatno doprinijeti ostvarivanju ciljeva Pariškog sporazuma. Kako ističe Monica Scatasta, voditeljica EIB-ovog Ureda za okolišnu, klimatsku i društvenu politiku, EIB se radi postizanja tih ciljeva trudi da klimatske aktivnosti postanu dio njegove redovne djelatnosti. „Radimo punom parom kako bismo osigurali da do 2020. u svim svojim poslovima vodimo računa o klimatskim promjenama i da ih uskladimo s Pariškim sporazumom.“

“**Radimo punom parom kako bismo osigurali da do 2020. u svim svojim poslovima vodimo računa o klimatskim promjenama i da ih uskladimo s Pariškim sporazumom.**”

Ukupna ulaganja u području klime

16,2 mlrd. EUR

1,1 mlrd. EUR za prilagodbu klimatskim promjenama

4,1 mlrd. EUR za obnovljive izvore energije

2,7 mlrd. EUR za energetska učinkovitost

1,1 mlrd. EUR za istraživanja, razvoj i inovacije

6,0 mlrd. EUR za prijevoz s nižim udjelom ugljika

1,2 mlrd. EUR za ostale mjere ublažavanja klimatskih promjena

Monica Scatasta
Voditeljica Ureda za
okolišnu, klimatsku i
društvenu politiku u EIB-u

6

AKTIVISTICA OD NAJBRANIJIH DANA

Idući stopama svoje bake, Soukeyna Bâ postala je predvodnica u borbi za prava žena.

Soukeyna N'Diaye Bâ ostala je bez oca kada joj je bilo šest godina. Majka joj se morala vratiti školovanju ne bi li pronašla bolji posao i mogla uzdržavati svoju kćer jedinicu. Soukeyna se selila iz kuće u kuću po senegalskim selima i seoskim zajednicama, gdje je boravila kod svojih tetki ili baka i djedova.

To teško odrastanje naučilo ju je da bude samostalna i radi kod raznoraznih ljudi. Stasala je u predvodnicu u borbi za prava žena i održivi razvoj u svojoj zemlji i čitavoj Africi. „Dok sam bila mlada, običavala sam pratiti baku kad god bi odlazila obići ljude“, prisjeća se Soukeyna kojoj je danas 68 godina i živi u Dakru. „Uvijek je pomagala ljudima i uvijek je svakodnevno pješačila kilometrima kako bi ih obišla. Katkad bi prevalila dalek put samo da bi ih pozdravila. Ona je ta koja me je naučila koliko je važno doprijeti do ljudi.“

„Život malih
poljoprivrednika
veoma je težak.“

Soukeyna je zadnjih desetljeća doprla do mnogih. Godine 1987. došla je na zamisao da ženama na tržnicama daje male pozajmice iz vlastitoga džepa. Pomagala im je da pokrenu posao koji bi se sastojao u prodaji prehrambenih i drugih proizvoda ili šivanju robe. Savjetovala ih je o prihodima od prodaje, dobiti i rashodima. Iz te ideje rodila se institucija za mikrofinanciranje koju je nazvala Razvoj ženskog poduzetništva u Africi i koja danas pomaže ženama diljem Senegala i po cijelome svijetu gradi čvrste veze s drugim igračima u području mikrofinanciranja. Soukeyna je i suosnivačica Mreže alternativnih financijskih institucija, globalne grupacije mikrofinancijskih organizacija koje zemljama u razvoju pomažu da učine više za žene, siromašne i stanovnike seoskih područja.

„Žene u Senegalima odrastaju u veoma snažne osobe, ali nemaju financijsku potporu. Upravo sam zato osnovala svoju organizaciju“, objašnjava Soukeyna. „Znala sam da moramo učiniti više kako bismo im pružili priliku i stvaran pristup financijskim sredstvima, tako da se mogu uključiti u gospodarstvo.“

Soukeyna je članica Upravnog vijeća Zaklade Grameen Crédit Agricole, organizacije u kojoj vjeruju kako je uključivo financiranje najbolji put da se u zemljama u razvoju stane na kraj siromaštvu i potakne gospodarstvo. EIB podupire Grameen zajmom u iznosu od 12 milijuna eura.

Soukeyna Bâ
Mikrofinancijska poduzetnica

7 MIKROKREDITNA ZAKLADA KOJA LJUDE IZVLAČI IZ SIROMAŠTVA

Grameen unapređuje zdravstvo, vodoopskrbu i odvodnju u seoskim zajednicama širom svijeta.

Kad Eric Campos razmišlja o budućnosti Afrike, treba mu izvjesno vrijeme prije no što progovori. „Budućnost Afrike mogla bi biti uspjeh ili potpuni krah“, ističe Campos.

Campos je direktor Zaklade Grameen Crédit Agricole, organizacije koje se specijalizirala za mikrofinanciranje najsiromašnijih regija u svijetu. U zakladi vjeruju kako su mali krediti jedan od najboljih načina da se u zemljama u razvoju stane na kraj siromaštvu, unaprijedi gospodarstvo, a ženama daju jednaka prava. Zaklada je posebno okrenuta seoskim područjima Afrike, na koja otpada više od 80 % njezinoga poslovanja.

Godine 2008. osnovali su je Grupacija Crédit Agricole, francuska banka, i Zaklada Grameen, neprofitna organizacija koju je pokrenuo Muhammad Yunus, bangladeški socijalni poduzetnik koji je 2006. godine s bankom Grameen podijelio Nobelovu nagradu za mir u znak priznanja za uvođenje modela mikrokredita za siromašne.

Prema Camposu, unapređivanje zdravstva, vodoopskrbe i odvodnje sjajno je za seoske zajednice u Africi, ali njegova organizacija želi pokazati kako je odobravanje povoljnih kredita ženama i poljoprivrednicima jedan od najboljih putova prema održivosti seoskih područja. Mali krediti za žene njihovim obiteljima i djeci pomažu da vode zdravije živote. A financiranje poljoprivrednika, kako kaže, pomaže svekolikoj zajednici.

Iz zajma što ga je EIB odobrio Zakladi Grameen Crédit Agricole u iznosu od 12 milijuna eura financiraju se krediti mikrofinancijskim institucijama u zapadnoj Africi. Zaklada djeluje u 38 zemalja i odobrila je više od 200 milijuna eura kredita u korist gotovo 90 mikrofinancijskih institucija širom svijeta. Velika većina korisnika tih mikrokredita živi u seoskim područjima.

**„Kreditiranjem
domaćih institucija
koja raspodjeljuju
novac u samom
srcu područja koja
pokrivaju, promičemo
gospodarsku
neovisnost
pojedinaца.“**

Eric Campos
Direktor Zaklade Grameen
Crédit Agricole

RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

SAMO PROBAJTE OKRENUTI LEĐA POLOVICI NAŠEGA PLANETA!

Ravnopravnost spolova ekonomski je opravdana za svekoliko svjetsko gospodarstvo. Prema izvješću Globalnog instituta McKinsey, kada bi se žene u potpunosti uključile u gospodarski život, svjetski BDP mogao bi do 2025. godine porasti za dodatnih 12 bilijuna USD. Promicanje ravnopravnosti spolova dobro je za žene, njihove obitelji, zajednice u kojima žive i, u konačnici, poduzetništvo i gospodarstvo. EIB se u 2018. godini zalagao za ravnopravnost spolova i gospodarsko osnaživanje žena kroz cijeli niz projekata, inicijativa i partnerstava.

Više od odjevnih predmeta: modna škola u Etiopiji gradi žensku poduzetničku mrežu.

1

„Sve svoje projekte moramo pažljivo osmisliti kako bi i ženama i muškarcima donijeli korist. Tu je bitno i odabrati pravi sektor jer u nekima od njih stvorit će se poticajnije okruženje za ravnopravnost spolova.“

Ravnopravnost spolova i klimatske promjene: ženska energija (iz obnovljivih izvora).

2

Julia Chambers

EIB-ova viša stručnjakinja za društveni razvoj

// Žene su nositelji promjena. Osnaživanje žena svima će nam pomoći da se nosimo s gorućim izazovima: klimatskim aktivnostima, nezakonitim migracijama i ostvarivanjem Ciljeva održivog razvoja. //

Maria Shaw-Barragan
Direktorica EIB-ovog Odjela
za globalne partnere

3

**Mikrofond osnažuje
Jordanke.**

STRATEŠKO OSNAŽIVANJE

Sa svojom Strategijom ravnopravnosti spolova i osnaživanja žena, EIB nastoji staviti prava žena i djevojčica u samo žarište svojih djelatnosti kako bi dodatno pridonio UN-ovom Programu održivog razvoja do 2030., a poglavito 5. cilju održivog razvoja, koji glasi „postići ravnopravnost spolova i osnažiti sve žene i djevojčice“.

4

**Predvodnice u području umjetne
inteligencije i zdravlja: peptidi i
poduzetnica.**

1 DEZENI ZA BUDUĆNOST

U Etiopiji, čak i ako niste opsjednuti modom, svaka je prilika da ste čuli za Next Fashion Design, jednu od modnih škola koje u zemlji utiru nove putove. Iza njezinoga uspjeha stoji Sara Mohamed, koja je poznata po tome što je tradicionalnoj etiopskoj odjeći pridodala jedinstvenu notu i što je u krojačkoj kreativnosti otišla korak dalje.

Nekoć model, a danas modna kreatorica, Mohamed je 2013. godine osnovala Next Fashion Design i otad radi na kreiranju svog vlastitog kutka u modnoj industriji. No ono što je još važnije je to da na isto potiče i svoje studentice i studente.

Programi na školi traju od tri mjeseca do dvije godine, a 80 % polaznika su žene. U jesen 2018. godine, Mohamed je od etiopske banke ENAT dobila zajam zahvaljujući potpori iz EIB-ove kreditne linije. „Ako osnažim jednu ženu, ta žena nadahnut će drugu, a ova pak treću“, objašnjava Mohamed. „To je poput lanca: rastemo zajedno.“

“**To je poput lanca: rastemo zajedno. Ako osnažim jednu ženu, ta žena nadahnut će drugu, a ova pak treću.**”

EIB podupire i Projekt razvoja ženskog poduzetništva u Etiopiji. Projektom se financiraju mikro i mala poduzeća u potpunom ili djelomičnom vlasništvu žena. Otkako je pokrenut 2013. godine kad je Svjetska banka odobrila zajam u iznosu od 50 milijuna USD, projekt je privukao sredstva vlada Italije i Japana, a u studenome 2018. godine i sredstva EIB-a, koji je odobrio dugoročni zajam u visini od 30 milijuna eura. Projekt „je pokrio ovaj brzorastući, ali financijski zapostavljen segment korisnika“, napominje Enrico Pini, EIB-ov referent za ulaganja zadužen za ovaj zajam.

Ovaj projekt predstavlja model koji utire nove putove, baš kao i Sarina škola modnog dizajna.

Sara Mohamed
Osnivačica modne škole Next Fashion Design

2 ŽENSKA ENERGIJA (IZ OBNOVLJIVIH IZVORA)

Žene su nerijetko među onima koji su najosjetljiviji na učinke klimatskih promjena. No mogu biti i među najučinkovitijim čimbenicima u njihovom suzbijanju. Banka radi na ugradnji rodnog pitanja u napore što ih danas ulaže u prevladavanje klimatskih promjena.

Želimo li djevojčicama u Indiji dati moć, dajmo im struju. U selima u indijskim državama Telangana i Andhra Pradesh, kućanstva su čak do 12 sati dnevno ostajala bez struje. „Nije bilo ni ventilacije ni svjetla. Djeci je bilo teško učiti. Ljeti je veoma vruće, a djeca teško podnose vrućinu. Ventilatori i svjetiljke od velike su pomoći“, ističe jedna od mnogih tamošnjih žena koje će se okoristiti dugoročnim zajmom u iznosu od 150 milijuna eura koliko je EIB odobrio Indijskoj agenciji za razvoj obnovljivih izvora energije.

“**D-light mi omogućuje da odradim više sati. I to svjetlijih sati.**”

Novom kreditnom linijom u visini od 150 milijuna eura podupiru se 500 milijuna eura vrijedna ulaganja u obnovljive izvore energije i gradnju kako solarnih, tako i vjetroelektrana širom Indije. U Telangani i Andhra Pradeshu, ta ulaganja donijela su zajednicama pouzdane obnovljive izvore energije i poboljšala živote žena i djevojčica. Zahvaljujući boljoj uličnoj rasvjeti, žene se osjećaju sigurnije dok noću hodaju ulicama i lakše nalaze vremena za učenje. Projekt donosi i čistu energiju za više od 1,1 milijuna indijskih kućanstava.

Sigurnost žena važno je pitanje i kod velikih infrastrukturnih projekata. Uzmimo podzemnu željeznicu u Bangaloru, jednom od najbrže rastućih gradova na svijetu. Stanovnici tog grada podzemnom željeznicom obave preko 400.000 putovanja dnevno, što daje više od 150 milijuna putovanja godišnje. Taj sustav dijelom je omiljen i zbog posebnih uvjeta stvorenih za putnice, koji su uvedeni slijedom savjetovanja s tamošnjim ženama. Naime, dva vagona svakoga vlaka podzemna je željeznica predviđela isključivo za putnice, što je osobito važno kada su kapaciteti popunjeni. „Posebno velika gužva stvara se kad vlak ide prema Cesti Mysore i onda je, znate, skroz natrpan. Tada se žene počnu osjećati nelagodno“, objašnjava jedna putnica.

SVJETLIJI SATI

Margaret Anyango
Vlasnica prodavaonice mješovite robe u Nairobiju

Kad bi sunce zašlo, prodavaonica mješovite robe Margaret Anyango počela bi se prazniti. No više nije tako. Zahvaljujući solarnom sustavu tvrtke D-light, njezin kiosk u Nairobiju sad se vidi čak i izdaleka. „Ma koliko da su udaljeni, kupci sada vide da još uvijek radi jer je osvijetljen“, priča Margaret. D-light nudi široku lepezu rješenja za solarnu rasvjetu bez priključka na mrežu, kao što su solarni paneli, punjači za mobitele, solarne svjetiljke, prekidači za svjetlo, baterijske svjetiljke, FM radio-prijemnici, pa čak i televizori. Paneli su jednostavni za uporabu i mogu se koristiti kao osobna energetska mreža. Nisu ni skupi zahvaljujući sustavu predujmova. Komplete je u Keniji dosad kupilo 200.000 korisnika. U ožujku 2018. godine, D-light je osigurao sredstva EIB-a u iznosu od 25 milijuna eura. „D-light mi omogućuje da odradim više sati“, ističe Margaret. „I to svjetlijih sati.“

3 MIKROKREDITI S MAKROUČINKOM

Mikrofond za žene već 20 godina osigurava sredstva za poduzeća u vlasništvu žena širom Jordana i popunjava prazninu što su je na tržištu ostavile domaće banke koje su često slabo opremljene za odobravanje kredita malim tvrtkama. No Mikrofond svojom prisutnošću mijenja kulturu u Jordanu. Krediti Mikrofonda potiču žene na rad i upuštanje u poduzetništvo, čime doprinosi smanjivanju neravnopravnosti spolova.

U Jordanu žene čine 70 % stanovništva koje živi u stanovništvu. Zараđuju manje od muškaraca, imaju slabu kontrolu nad imovinom i često su suočene s teretom dvojne uloge glavnog skrbnika i glavnog hranitelja svojega kućanstva. Mikrofond radi i sa sirijskim izbjeglicama od kojih se njih 1,4 milijuna naselilo u Jordanu slijedom građanskog rata u Siriji.

**U Jordanu žene čine
70 % stanovništva
koje živi u
siromaštvu.**

EIB je u korist Mikrofonda za žene otvorio novu kreditnu liniju vrijednu 5 milijuna USD, uglavnom radi pomoći poduzetnicama, samozaposlenima i mikropoduzetničkim skupinama, kao što je jedna skupina sirijskih žena izbjeglica. Iz kreditne linije EIB-a financirat će se krediti za 146.000 korisnika, a očekuje se kako će od toga njih 96 % biti žene.

Zajam počiva na Instrumentu za financiranje u zemljama južnog susjedstva. Taj kreditni instrument vrijedan 71,3 milijuna eura objedinjuje vlastita sredstva EIB-a sa sredstvima Europske komisije iz njenog Instrumenta za poticanje ulaganja u susjedstvu. Ova kreditna linija drugi je zajam EIB-a u korist Mikrofonda za žene, nakon što su mu 2014. godine odobrena sredstva u iznosu od 2 milijuna eura.

**Iz kreditne linije EIB-a
financirat će se krediti
za 146.000 korisnika,
a očekuje se kako će od
toga njih 96 % biti žene.**

4 PREDVODNICE U PODRUČJU UMJETNE INTELIGENCIJE I ZDRAVLJA

Ulagači na prostoru EU-a u startup tvrtke pod vodstvom žena ulažu tek 10 % svojih sredstava. Cilj EIB-a je popuniti tu prazninu potporom tim tvrtkama u svakom stadiju njihovog poslovnog razvoja.

Peptidi su fragmenti bjelančevina koji mogu zauzdati širenje bolesti u ljudskom tijelu. No problem je kako ih pronaći. Naime, riječ je o tek nekolicini među milijardama molekula u pojedinačnoj biljci. No u irskoj tvrtki Nuritas razvili su tehnologiju utemeljenu na umjetnoj inteligenciji, koja znanstvenicima omogućuje brže prepoznavanje peptida i njihovo stavljanje na tržište, a sve to uz znatno smanjenje troškova.

„**Rukovodimo se globalnim ciljem, a to je poboljšati živote milijarda ljudi.**“

„Ključ za prevenciju mnogih bolesti leži u podacima o prehrani“, ističe Nora Khaldi, Nuritasova osnivačica i voditeljica znanstvenih istraživanja. Khaldi, koja je irsko-francuskog podrijetla, studirala je matematiku, a usto je doktorirala na temu molekularne evolucije i bioinformatike. „Rukovodimo se globalnim ciljem, a to je poboljšati živote milijarda ljudi.“

Khaldi je svoje znanje disciplinirano i predano pretočila u praksu. Njezina tvrtka prva je primijenila umjetnu inteligenciju i analizu DNK radi pronalaženja i oslobađanja peptida iz prirodnih izvora poput hrane.

Ulagači na prostoru EU-a u startup tvrtke pod vodstvom žena ulažu tek 10 % svojih sredstava. Cilj EIB-a je popuniti tu prazninu potporom tim tvrtkama u svakom stadiju njihovog poslovnog razvoja. EIB je pristao odobriti 30 milijuna eura u korist Nuritasa, prvog biotehnološkog poduzeća u Irskoj koje je pod okriljem Plana ulaganja za Europu dobilo potporu Europskog fonda za strateška ulaganja, kako bi se ubrzao razvoj njegove platforme umjetne inteligencije za otkrivanje peptida koji omogućuju prevenciju i liječenje bolesti, i to brzinom i točnošću kakvom u ovom području još nema premca.

„Dojmila nas se njihova inovativna primjena tehnologije i razina globalnog poslovanja koju su već dosegli“, ističe Stefano Marzario, EIB-ov referent za ulaganja koji radi s Nuritasom. „Cilj nam je pronaći inovativne i brzorastuće tvrtke, osobito one pod vodstvom žena. Nuritas se savršeno uklapa u tu računicu.“

Nora Khaldi
Osnivačica i voditeljica znanstvenih istraživanja u Nuritasu

UPRAVLJANJE

EIB je tijelo EU-a, odgovoran je državama članicama te se kao banka pridržava najboljih bankarskih običaja koji se primjenjuju u odlučivanju, upravljanju i kontroli.

Vijeće guvernera sastavljeno je od ministara iz vlada svake od 28 država članica, a u pravilu se radi o ministrima financija. Guverneri utvrđuju smjernice kreditne politike Banke te svake godine odobravaju godišnja financijska izvješća. Odlučuju o dokapitalizacijama i sudjelovanju Banke u financiranju projekata izvan EU-a. K tome, imenuju Upravno vijeće, Upravljački odbor i Revizijski odbor.

Upravno vijeće donosi odluke o zajmovima, programima zaduživanja i drugim financijskim pitanjima. Sastaje se deset puta godišnje ne bi li osiguralo vođenje poslovanja Banke u skladu s Ugovorima o EU, Statutom same Banke i općim smjernicama koje utvrdi Vijeće guvernera. Sastoji se od 29 direktora, pri čemu svaka država članica imenuje po jednog, a još jednog imenuje Europska komisija. Tu je i 19 zamjenika direktora. Radi proširenja svog stručnog kadra, Upravno vijeće može kooptirati šest stručnjaka radi sudjelovanja u radu sjednica Vijeća u svojstvu savjetnika bez prava glasa. Odluke se donose većinom glasova koji predstavljaju najmanje 50 % upisanog kapitala država članica i jednu trećinu članova Vijeća s pravom glasa, osim ako Statutom nije predviđeno drukčije. Vijećem predsjednik Banke, ali u tom svojstvu nema pravo glasa.

Upravljački odbor stalno je unutarnje tijelo Banke nadležno za donošenje odluka. Nadgleda svakodnevno poslovanje Banke, priprema odluke za potrebe Upravnog vijeća i vodi brigu o njihovoj provedbi. Sastaje se jednom tjedno. Upravljački odbor djeluje pod nadležnošću predsjednika Banke i pod nadzorom Upravnog vijeća. Ostalih osam članova čine potpredsjednici EIB-a. Članovi se imenuju na razdoblje od šest godina, uz mogućnost ponovnog imenovanja, a odgovaraju isključivo Banci.

Osim toga, u Banci djeluje i neovisni **Revizijski odbor**, koji izravno odgovara Vijeću guvernera, a zadužen je za reviziju računa Banke i provjeru usklađenosti njenog poslovanja s najboljim bankarskim običajima. Izjava Revizijskog odbora podnosi se Vijeću guvernera zajedno s godišnjim izvješćem Upravnog vijeća. Revizijski odbor sastavljen je od šest članova koji se imenuju na razdoblje od šest uzastopnih financijskih godina, bez mogućnosti ponovnog imenovanja.

ŠTO NAM PREDSTOJI?

Prema cilju koji si je Banka postavila za 2019. godinu, previđena vrijednost novih ugovora o zajmovima iznosi 63 milijarde eura. Taj cilj polazi od pretpostavke da će 3,5 milijarde eura uplaćenog kapitala – koliko će Ujedinjena Kraljevina, kako se očekuje, povući slijedom svog izlaska iz EU-a, biti nadomješteno.

Zadnjih godina, djelatnosti Banke uvelike su se razvile jer smo preuzeli veću ulogu u provedbi inicijativa politika EU-a. Suradnja Banke s Europskim fondom za strateška ulaganja na mobiliziranju privatnih sredstava za financiranje ključnih projekata, zajedno s naglaskom što ga stavljamo na izvršenje svojih mandata financiranja, ni manje je ni više nego izmijenila DNK Grupacije EIB.

Glavni naglasci iz Operativnog plana EIB-a za 2019

Rizičnije „posebne aktivnosti“ Banke, koje uključuju projekte povezane s Europskim fondom za strateška ulaganja, i dalje šire djelokrug Banke izvan okvira njenih uobičajenih korisnika i tržišta, a često su i kadrovski zahtjevnije. Kao nastavak obrasca iz prethodnih godina, velik dio poslova – oko 50 % – sklopit će se s novim klijentima. Njihov udio penje se na 80 % kad je riječ o novim proizvodima i inicijativama u poslovnom području posebnih aktivnosti.

Banka se i dalje vodi ambicioznim ciljevima kad je riječ o kreditiranju malog i srednjeg poduzetništva i srednje kapitaliziranih poduzeća, pri čemu se povećava udio financiranja okrenutog inovativnim poduzećima. Tako bi stvarna potpora malim tvrtkama i srednje kapitaliziranim poduzećima u 2019. godini trebala doseći 17,4 milijarde eura. Ako se uračuna i financiranje iz Europskog investicijskog fonda, potpora Grupacije EIB malim poduzetnicima mogla bi u 2019. i 2020. godini premašiti iznos od 22 milijarde eura.

Savjetodavne usluge i dalje su važan dio našeg poslovanja. U 2019. godini očekujemo 528 novih angažmana, što je otprilike jednako kao i u 2018., čime će se potpomognuti ulaganja vrijedna 45 milijarda eura. Obvezali smo se da ćemo najmanje 25 % vlastitog kreditnog kapaciteta svake godine posvetiti projektima u području klime i da ćemo udio financiranja posvećenog klimatskim aktivnostima u zemljama u razvoju povećati s 25 % na 35 %. Obvezali smo se i da ćemo u razdoblju od 2016. do 2020. godine izdvojiti ukupno 100 milijarda USD za ulaganja u klimatske aktivnosti širom svijeta. Isto tako, Banka će i dalje stavljati naglasak na infrastrukturne projekte, osobito one kojima se smanjuje količina otpada i čuvaju prirodna dobra.

Banka, koja je 2018. godine obilježila 60. obljetnicu svoga rada, neprestano se mijenja. No ostaje predana ostavljanju što dubljeg traga u područjima socijalne kohezije, konkurentnosti i klimatskih promjena te potpori EU-u kao stabilizacijskoj sili na svjetskoj pozornici.

60 godina

zajedno,
put boljeg života.

PRILIKA JE ISPORUČENA

IZVJEŠĆE O RADU ZA 2018.

Grupacija EIB sastoji se od Europske
investicijske banke
i Europskog investicijskog fonda.

Europska investicijska banka
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg
☎ +352 4379-1
www.eib.org – ✉ info@eib.org

🐦 twitter.com/EIB
📘 facebook.com/EuropeanInvestmentBank
📺 youtube.com/EIBtheEUBank

Europski investicijski fond
37B, avenue J.F. Kennedy
L-2968 Luxembourg
☎ +352 2485-1
www.eif.org – ✉ info@eif.org